

Viešųjų pirkimų tarnybai

2024 m. rugsėjo 12 d., Nr. 24-090AR

Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui

Kopija
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
Valstybės įmonei Registrų centrui**DĖL SĄSKAITŲ ADMINISTRAVIMO BENDROSIOS INFORMACINĖS SISTEMOS (SABIS), PAKEITUSIOS SISTEMĄ „E. SĄSKAITA“**

Lietuvos verslo konfederacija kreipiasi dėl narių išreikšto susirūpinimo dėl visiems viešojo sektoriaus ir kitiems subjektams, kurie yra perkančiosios organizacijos, bei jų tiekėjams skirtos Sąskaitų administravimo bendrosios informacinės sistemos (SABIS), kuri pakeitė sistemą „E. sąskaita“, taikymo.

Viešai buvo pristatoma, kad SABIS sistema bus technologiškai pažangesnė ir patogesnė vartotojui, pagerės jos greitaveika, saugumas bei sąveika su kitomis valstybinėmis IT sistemomis, tačiau tiekėjai pastebi, kad naujosios sistemos įvedimas sukėlė ir eilę rūpesčių bei nuogąstavimų dėl galimų vėluojančių apmokėjimų už suteiktas paslaugas, patiektas prekes ar atliktus darbus.

Atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjai negali pateikti sąskaitų už prekes/ paslaugas/ darbus, o viena iš to priežasčių – Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) nepaviešintos perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų sutartys. Pagal šiuo metu galiojantį Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – VPĮ), raštu sudarytos viešųjų pirkimų sutartys turi būti paviešintos per 15 dienų nuo jų pasirašymo dienos, todėl dauguma perkančiųjų organizacijų, manytina, neskuba sutarčių paviešinti greičiau, nei to reikalauja teisinis reguliavimas. Pažymėtina, kad praktikoje sąskaitas dažnai tenka išrašyti anksčiau, pavyzdžiui, produktų medicinos srityje kartais reikia jau ir antrąją dieną po sutarties sudarymo. Taip atsiranda problema – perkančioji organizacija nepažeisdama VPĮ nuostatų įkelia sutartį į CVP IS baigiantis paviešinimui skirtam 15 dienų terminui, o produktų tiekėjui sąskaitą išrašyti reikia, pvz., jau antrąją dieną po sutarties sudarymo. Pradėjus veikti naujai SABIS sistemai, VPĮ įteisintas 15 dienų terminas yra nebeatitinkantis realijų ir ženkliai per ilgas. Deja, bet viešųjų pirkimų specialistų raginimas paankstinti sutarčių įkėlimo procesą, kai VPĮ numato tam 15 dienų terminą taip pat negelbsti, nes perkančiosios organizacijos, vėluodamos pagal tiekėjų raginimą VPĮ nuostatų nepažeidžia, jei sutartį paskelbia per 15 dienų terminą. Manome, kad šioje situacijoje padėtų VPĮ įtvirtintas trumpesnis privalomas raštu sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių įkėlimo į CVP IS/paviešinimo terminas.

Svarbu paminėti ir tai, kad LVK narių pastebėjimu, problemas, susijusias su sąskaitų pateikimu lemia ne tik CVP IS nepaviešintos viešųjų pirkimų sutartys, bet ir SABIS duomenų paėmimo iš CVP IS sprendiniai. Pavyzdžiui, iš CVP IS neperkeliamos sutartys, kur tiekėjai yra užsienio įmonės, fiziniai asmenys, juridiniai asmenys veikiančys grupėje, advokatai, arba šios sutartys perkeliamos be tiekėjų duomenų. Minėtos sutartys CVP IS viešinamos su šiemis tiekėjams suteiktais kodais: 803 – „užsienio įmonės“; 807 – „KITI (advokatai, tiekėjų grupė)“, 809 – „fiziniai asmenys“, todėl tiekėjai pasirašytų sutarčių savo paskyrose nemato. Be to, jei sutartis tiekėjo pasirašyta su pirkėjų grupe, tokią sutartį tiekėjas gali matyti tik su vadovaujančiu pirkėju. Taigi, kad tiekėjas galėtų įkelti sąskaitas visos grupės pirkėjams, perkančiosios organizacijos turi rankiniu būdu tą pačią sutartį įvedinėti kelis kartus, nurodant skirtingus pirkėjus.

Tuo pačiu pažymime, kad šiuo metu SABIS sistemoje kol kas dar netikrinami perkančiųjų organizacijų įkeltų viešųjų pirkimų sutarčių, pagal kurias teikiamos sąskaitos apmokėjimui, galiojimo terminai, tačiau, jei ateityje tai bus pradėta daryti – kils dar daugiau problemų ir trikdžių. Matome grėsmę dėl šio proceso todėl, kad kai kuriose pavišintose viešųjų pirkimų sutartyse jų nurodyta galiojimo data nesutampa su faktine sutarties galiojimo trukme. Faktinė sutarties galiojimo trukmė yra ilgesnė, pavyzdžiui, tuomet, kai nuomos laikotarpis faktiškai skaičiuojamas nuo įrangos įdiegimo/instaliavimo datos, pagal darbų perdavimo–priėmimo aktą, o pavišintoje sutartyje jos galiojimo terminas nurodytas nuomos paslaugų teikimo trukmę paskaičiavus iškart nuo sutarties pasirašymo dienos. Yra ir daugiau aplinkybių, kai faktinė sutarties galiojimo trukmė yra ilgesnė, nei nurodyta pavišintoje sutartyje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Viešųjų pirkimų tarnybos, kaip viešųjų pirkimų priežiūrą atliekančios institucijos, prašome:

- svarstyti siūlymą dėl VPĮ 86 str. 9 dalies pakeitimo, nustatant reikalavimą perkančiosioms organizacijoms pavišinti raštu sudarytas viešųjų pirkimų sutartis per trumpesnį nei 15 dienų laikotarpį nuo jų pasirašymo dienos;
- rekomenduoti perkančiosioms organizacijoms atlikti jų sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių monitoringą, užtikrinant sutarčių pavišinimą laiku (neuždelsiant) ir CVP IS nurodant faktinį sutarčių galiojimo terminą;
- atkreipti perkančiųjų organizacijų dėmesį, kad netaikytų sankcijų tiekėjams dėl laiku joms nepateikiamų sąskaitų, jei sąskaitų pateikimas vėluoja dėl pačių perkančiųjų organizacijų laiku ir tinkamai nepavišintų viešųjų pirkimų sutarčių.

Tuo pačiu, atsižvelgiant į tai, kad projektą „Informacinės sistemos „E. sąskaita“ modernizavimas“ įgyvendina Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras, prašome Nacionalinio bendrųjų funkcijų centro:

- užtikrinti efektyvų reikalingų duomenų perkėlimą iš CVP IS į SABIS, kad vyktų sklandus sąskaitų pateikimo ir jų administravimo procesas;
- neįvesti viešųjų pirkimų sutarčių galiojimo datų tikrinimo SABIS sistemoje, nes faktiniam sutarties galiojimo laikotarpiui nesutampant, sistema strigs.

Suprantame, kad prisitaikant prie procesų pokyčių labai svarbus pirkėjų ir tiekėjų bendradarbiavimas, bet ateityje visgi turėtų atsirasti patogūs sprendiniai abejoms pusėms, kad SABIS sistema pateisintų vartotojų lūkesčius ir nesukurtų padidintos administracinės naštos.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

L.e.p. generalinis direktorius



Emilis Ruželė